

คำแนะนำการปฏิบัติตัว และการรับประทานอาหาร สำหรับผู้ป่วย หลังการผ่าตัดกระเพาะลดน้ำหนัก โดยการส่องกล้อง

เป้าหมาย : น้ำหนักลดลง 40% ภายใน 1 ปี

ระยะที่ 1 (1-3 วัน หลังการผ่าตัด)

- ต้องฝึกให้กระเพาะของท่านคุ้นเคยกับกระเพาะใหม่ โดยจิบน้ำให้ได้
อย่างน้อย วันละ 1 ลิตร และรับประทานอาหารเหลวใสอื่นๆ ที่ไม่มีน้ำตาล ไม่มีกากใย
ไม่ใช่ น้ำอัดลม ไม่มีรสเผ็ดร้อน เช่น น้ำใบเตย น้ำชุปใส

วันที่ 2 หลังการผ่าตัด อาจจะเริ่มดื่มนมได้บ้าง และรับประทานอาหาร
ที่ทางโรงพยาบาล จัดเตรียมให้

ระยะที่ 2 (4-7 วัน หลังการผ่าตัด)

- **ควรจะเริ่มรับประทานอาหาร เป็นมื่อ** โดยเป็นอาหารอ่อนเหลวอยู่
ที่มีความเข้มข้นมากขึ้น มีโปรตีนสูง ไขมันต่ำ ไม่มีน้ำตาล ไม่มีกากใย เช่น นมจืด
พร่องมันเนย นมเวย์โปรตีนสูง น้ำเต้าหู้ไม่ใส่น้ำตาล โยเกิร์ตธรรมชาติ

ระยะที่ 3 (8-14 วัน หลังการผ่าตัด)

สามารถเริ่มอาหารที่อ่อนนุ่มย่อยง่ายได้ และควรเน้นอาหารที่โปรตีนสูง เช่น ไข่ตุ๋น ไข่ต้ม ปลาเนื้อ เต้าหู้ไข่
เกี้ยวน้ำ ไข่ลวก หมูสับ

การรับประทานอาหารที่ต้องเคี้ยว ควรรับประทานอย่างช้าๆ เคี้ยวให้ละเอียดประมาณ 30 ครั้งก่อนกลืน เมื่อกลืน
อาหารเข้าไปแล้ว ควรรอสักประมาณ 2-3 นาที แล้วไตร่ตรองดูว่ารู้สึกอิ่มหรือไม่ ก่อนที่จะเริ่มทานคำต่อไป เพราะกระเพาะ
อาหารมีขนาดเล็กลง หากรับประทานอาหารเร็วๆ จะเกิดความจุของกระเพาะอาหาร ทำให้รู้สึกจุกแน่นและอาเจียน โดยทั้งนี้
ถ้าเริ่มอาหารมื้อแรกการกินไข่ตุ๋น 1-2 ช้อนชา ก็จะทำให้อิ่มแล้ว

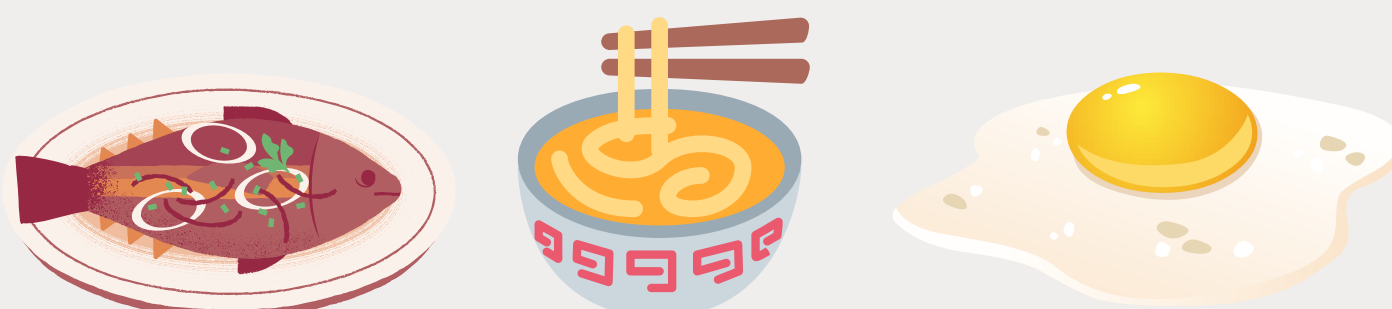
- ควรหลีกเลี่ยงการดื่มน้ำทันที หลังรับประทานอาหารอิ่ม เพราะอาจทำให้อาเจียน ให้เริ่มจิบน้ำหลังมื้ออาหารประมาณ
ครึ่งชั่วโมง ถึง 1 ชั่วโมง

- ควรเริ่มต้นรับประทานอาหารชนิดใหม่ที่ละชนิด หากรับประทานได้โดยไม่อาเจียน จึงค่อยเริ่มอาหารชนิดถัดไป

- หากท่านอาเจียนมากหลังการผ่าตัดอาจทำให้กระเพาะที่ผ่าตัดไปรั่วได้

- กรณีที่ปฏิบัติตามคำแนะนำแล้ว แต่ยังมีอาการอาเจียนหรือกินไม่ได้ ให้รีบปรึกษาแพทย์ ซึ่งอาจเป็นผลแทรกซ้อน
หลังการผ่าตัดได้ (อ่านรายละเอียดเพิ่มเติม เรื่องผลแทรกซ้อนในหัวข้อถัดไป)

ในช่วงระยะ 1 เดือนแรก อาจรับประทานอาหารเสริมทางการแพทย์ ที่มีดัชนีน้ำตาลต่ำ เช่น ยี่ห้อ Glucerna SR,
Once pro, Nutren balance, แทนมื้ออาหารได้ แต่ไม่ควรทานเสริมระหว่างมื้ออาหาร เนื่องจากเป็นอาหารที่มีพลังงานที่
ค่อนข้างสูง

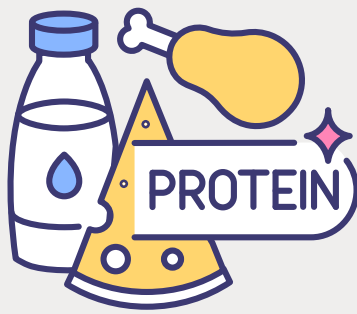

* ข้อควรระวัง ผู้เข้ารับการผ่าตัด ควรจะหลีกเลี่ยงการที่ทำให้เกิดอาการอาเจียนในช่วง 2 สัปดาห์แรก

คำแนะนำการปฏิบัติตัว และการรับประทานอาหาร สำหรับผู้ป่วย หลังการผ่าตัดกระเพาะลดน้ำหนัก โดยการส่องกล้อง

“ให้ตระหนักไว้เสมอว่า โรคอ้วน คือโรคเรื้อรัง จำเป็นต้องคงพฤติกรรมการรับประทานอาหารที่ดีอยู่เสมอ”

ระยะที่ 4 (สัปดาห์ที่ 3 - 3 เดือน หลังการผ่าตัด)

ในช่วงนี้ การรับประทานอาหาร จะเป็นเรื่องที่คุ้นเคยมากขึ้น อาหารที่รับประทานได้จะหลากหลายมากขึ้น แต่ยังมีหลักเกณฑ์อาหารที่ควรรับประทานดังนี้

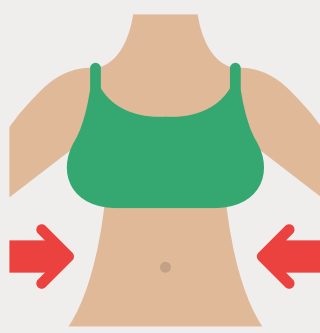
1. รับประทานอาหารจำพวกโปรตีน และเนื้อสัตว์ไม่ติดมันเป็นอันดับแรก เช่น ปลาต้ม ปลาหนึ่ง ปลาย่าง เนื้อไก่ เนื้อหมูไม่ติดมันหรือหนัง เต้าหู้ ไข่ต้ม ไข่ตุ๋น พยายามให้ได้โปรตีนมากกว่า 40-60 กรัมต่อวัน (1 กรัมของโปรตีนต่อน้ำหนักคนไข้ 1 กิโลกรัม) หรือเน้นโปรตีนประมาณครึ่งหนึ่งของมื้ออาหาร

- หลีกเลี่ยงอาหารแปรรูป เช่น ลูกชิ้น หมูยอ ไส้กรอก เกี้ยวหมูสับ เพราะมีแป้งและไขมันมาก สามารถรับประทานผักและผลไม้ได้ โดยเป็นคำสุดท้ายของมื้ออาหารไม่ควรเอาผลไม้มาทานระหว่างมือเป็นมือว่าง เพราะจะทำให้น้ำหนักลงได้ไม่ดี หากต้องการเพิ่มโปรตีน สามารถหาซื้อเวย์โปรตีน ที่ไม่มีน้ำตาลกลูโคสเสริมได้ (เวย์ชนิด isolated protein, หรือไม่มีน้ำตาลเท่านั้น)

2. รับประทานอาหารเป็นมือ 3 มือ เมื่อกานอิ่มแล้วให้หยุดกิน หากรู้สึกหิวให้ทานนมพร่องมันเนย นมโปรตีนสูง หรือน้ำวิตามินที่ขายตามร้านสะดวกซื้อได้ แต่ไม่ควรรับประทานของจุกจิบระหว่างมือ

3. จดน้ำหวานทุกชนิด เช่น ชาเย็น กาแฟเย็น น้ำผลไม้คั้นเอง น้ำผลไม้ 100% นมเปรี้ยว เพราะเครื่องดื่มเหล่านี้มีแต่น้ำตาล และมีพลังงานที่สูงมากจะทำให้ น้ำหนักไม่ลง หากท้องผูกให้หาयरาระบายรับประทาน ไม่ควรดื่มนมเปรี้ยวหรือโยเกิร์ต ประเภทเครื่องดื่มที่มีกากใย การรับประทานวิตามินตามแพทย์สั่งสามารถได้รับวิตามินที่เพียงพอแล้ว

4. หลีกเลี่ยงอาหารจำพวกไขมัน ของทอด อาหารจำพวกแป้ง เมเจอร์ ชานมไทย ขนมหอง ไม่ควรรับประทานตลอดไป

ระยะที่ 5 (3 เดือน - 6 เดือน หลังการผ่าตัด)

ในระยะนี้ผู้เข้ารับการผ่าตัด น้ำหนักจะลดลงไป 20-30% จากน้ำหนักตั้งต้น ช่วงนี้บางคนจะเริ่มรับประทานอาหารได้หลากหลายมากขึ้น อาจรับประทานได้ปริมาณน้อย หรือรับประทานอาหารได้มากขึ้น แต่บางคนแม้ว่ารับประทานอาหารระหว่างมืออิ่มมาก แต่ก็ยังรู้สึกหิวระหว่างมือ การผ่าตัดลดน้ำหนักทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางฮอร์โมนในร่างกาย ทำให้รู้สึกหิวบ่อยลงแม้ว่าจะรับประทานอาหารได้น้อย แต่อย่างไรก็ตามเมื่อน้ำหนักลงมามากประมาณ 20-30% อาจจะรู้สึกหิวมากขึ้นได้ การปรับอาหารสามารถที่จะทำให้ภาวะหิวระหว่างมือลดลงได้

1. รับประทานอาหารที่แข็งและแห้งขึ้น เช่น อาหารกลุ่มปัง อย่าง ผัด แต่ไม่ใส่น้ำมัน รับประทานอาหารที่ไม่มีน้ำเป็นส่วนประกอบ หลีกเลี่ยงพวกแกงจืด อาหารจำพวก ต้ม ตุ่น นึ่ง อาจเริ่มกินอาหารประเภทผัด จะทำให้อาหารอยู่ในกระเพาะได้นาน และอิ่มนานมากขึ้น

2. หลีกเลี่ยงการดื่มน้ำทันทีหลังรับประทานอาหาร เนื่องจากร่างกายปรับตัวได้แล้ว กระเพาะอาหารจะบีบตัวไล่อาหารได้เร็วขึ้น เมื่อดื่มน้ำตาม ดังนั้นควรเริ่มดื่มน้ำประมาณ 1 ชั่วโมงหลังรับประทานอาหารแล้ว

3. สามารถดื่มเครื่องดื่มประเภทไม่มีพลังงานระหว่างมือ เพื่อลดความหิวได้ เช่น น้ำอัดลมไม่มีน้ำตาล น้ำเก๊กฮวย น้ำวิตามิน นมจืดพร่องมันเนย น้ำโปรตีนสูง เวย์โปรตีน ห้ามทานของจุกจิบ เช่น เมล็ดถั่วอบ เมล็ดทานตะวัน ผลไม้ ระหว่างมือเนื่องจากมีน้ำตาลสูง และจะทำให้การลดน้ำหนักลงได้ไม่ดี

4. ถ้ายังหิวมาก อาจเพิ่มข้าวในมื้ออาหารขึ้นเล็กน้อยได้ จะสามารถช่วยลดความหิวได้

คำแนะนำการปฏิบัติตัว และการรับประทานอาหาร สำหรับผู้ป่วย หลังการผ่าตัดกระเพาะลดน้ำหนัก โดยการส่องกล้อง

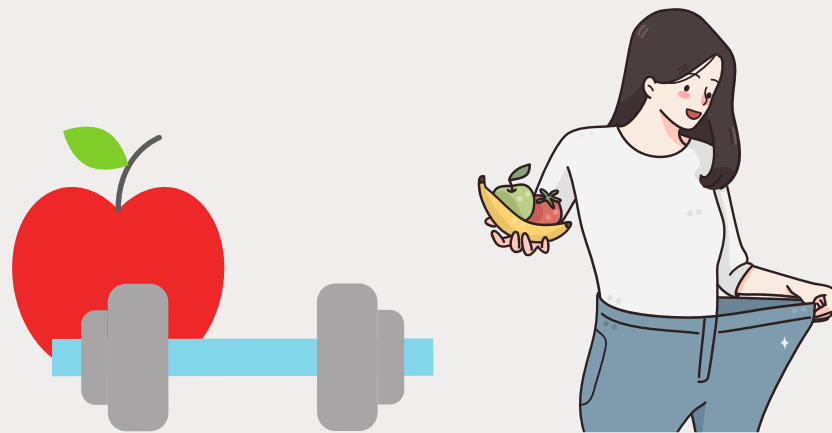
ด้วยความปรารถนาดีจาก..

ศูนย์ผ่าตัดกระเพาะลดน้ำหนักโดยการส่องกล้อง โรงพยาบาลลานนา

ระยะที่ 6 (6 เดือน - 1 ปี หลังการผ่าตัด)

ช่วงระยะเวลา 6 เดือนนี้ น้ำหนักอาจจะลดลงได้น้อยแล้ว ซึ่งมากที่สุดอาจจะประมาณ **10%** ของน้ำหนักตั้งต้น เช่น ถ้าน้ำหนักเริ่มต้น **100** กิโลกรัมช่วง 6 เดือนแรก ลงมาได้เหลือ **70** กิโลกรัม แสดงว่าช่วง 6 เดือนหลัง อาจจะน้ำหนักลงได้อีก **10** กิโลกรัมในช่วง 6 เดือนที่เหลือ แต่อย่างไรก็ตามถ้าน้ำหนักลดลงอีก ความหิวก็จะมาทำท่าย่านมากขึ้น การปรับพฤติกรรมมารับประทานอาหาร เป็นเรื่องที่ต้องทำต่อเนื่องไปตลอด

ระยะที่ 7 (หลังการผ่าตัด 1 ปีขึ้นไป)

ระยะนี้น้ำหนักจะไม่ลงแล้ว แต่ควรจำเป็นต้องมีพฤติกรรมการรับประทานอาหารที่ดีเสมอไป เพื่อรักษาน้ำหนักให้คงที่ และพลังงานจากอาหารที่แนะนำต่อวันไม่ควรเกิน **1,000 kcal** น้ำรวมของเหลว > **2** ลิตร/วัน และควรงดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (เนื่องจากการดูดซึมเร็วโอกาสเกิดผลข้างเคียงสูง)

การรับประทานวิตามินและเกลือแร่เสริม

หลังการผ่าตัดกระเพาะอาหาร เพื่อรักษาโรคอ้วน อาจเกิดภาวะขาดวิตามิน และเกลือแร่บางชนิด ควรรับประทานวิตามินและเกลือแร่เสริม หลังผ่าตัด **2** สัปดาห์ เช่น **Bariavit** วันละ **1** เม็ด หรือวิตามินรวม วันละ **2** เม็ด

กิจกรรมประจำวัน

หลังจากแผลผ่าตัดหาย สามารถประกอบกิจกรรมได้ตามปกติได้ทันที

การออกกำลังกาย

- แนะนำการออกกำลังกายแบบแอโรบิค ความหนักระดับปานกลาง (**moderate aerobic physical activity**) อย่างน้อย **150** นาที/สัปดาห์ ค่อยๆ เพิ่มระยะเวลา (เป้าหมาย **300** นาที/ สัปดาห์)
- ควรออกกำลังกาย เพื่อเสริมสร้างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ **2-3** ครั้ง/สัปดาห์

